

Uppföljning av länsstyrelsernas tillsyn

av vattenverksamheter för år 2013

Uppföljning av länsstyrelsernas tillsyn

av vattenverksamheter för år 2013

Anders Skarstedt

Havs- och vattenmyndighetens rapport 2015:4

Havs- och vattenmyndigheten
Datum: 2015-03-23

Ansvarig utgivare: Björn Risinger
Omslagsfoto: Hissmofors kraftverk, Indalsälven. Niklas Egriell.
ISBN 978-91-87025-75-4

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11 930, 404 39 Göteborg
www.havochvatten.se

Förord

Havs- och vattenmyndigheten har det samlade ansvaret för havs- och vattenmiljöfrågor i Sverige. Vi är en av de centrala myndigheter som har vägledningsansvar för tillsyn enligt miljöbalken. I den rollen ingår också att samordna, följa upp och utvärdera den operativa tillsynen. Enligt 3 kap. 5 § miljötillsynsförordningen (2011:13) ska Havs- och vattenmyndigheten ge tillsynsvägledning i frågor om bl.a. vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken, Naturvårdsverket om markavvattning och Svenska kraftnät om dammsäkerhet. För att skapa sig en bild av omfattningen av länsstyrelsens tillsynsverksamhet inom området vattenverksamhet har vi begärt in uppgifter från länsstyrelserna om tillsynen för år 2013. Vi har tidigare begärt in motsvarande uppgifter om tillsynen för år 2012.

Björn Sjöberg

Avdelningschef Havs- och vattenförvaltningsavdelningen

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING.....	5
BAKGRUND	7
Länsstyrelsens redovisning av tid och ärenden.....	7
Länsstyrelsernas verksamhets- och ärendestruktur (VÄS)	7
Länsstyrelsernas tidredovisning (Agresso).....	9
Länsstyrelsernas ärendehanteringssystem (Platina).....	9
Länsstyrelsernas årsredovisning	9
Fördjupad uppföljning av tillsynsärenden	9
LÄNSSTYRELSENAS TID FÖR TILLSYN	11
LÄNSSTYRELSENAS ÄRENDEN	12
ÖVRIGA FRÅGOR I DEN FÖRDJUPADE UPPFÖLJNINGEN	14
Tillsynsavgifter	14
Behovsutredning och Tillsynsplan	14
Återkallelse eller omprövning av tillstånd.....	14
DISKUSSION	15
BILAGOR.....	17
Bilaga 1 - Tider och ärenden för "Övrig vattenverksamhet" år 2013	18
Bilaga 2 - Fördjupad uppföljning av tillsynsärenden	19

Sammanfattning

I årets uppföljning har antalet nyligen beslutade behovsutredningar ökat från 11 till 14 stycken. Även för tillsynsplanerna har antalet ökat från 12 till 14 stycken. Det är positivt att antalet länsstyrelser med beslutade behovsutredningar och tillsynsplaner ökar, men vi anser att samtliga länsstyrelser borde ha haft en tillsynsplan som var beslutad under 2013 eller 2014. Havs- och vattenmyndigheten anser att det är viktigt att länsstyrelsernas behovsutredningar och tillsynsplaner utvecklas. Vi menar att dessa dokument är en förutsättning för att kunna styra tillsynsarbetet till rätt områden. Det gäller särskilt då den tillgängliga resursen är liten. Framtagandet av behovsutredning och tillsynsplan bör göras i tät samverkan med övriga sakområden (t.ex. vattenförvaltning, fiske, miljöövervakning, hotade arter, kulturmiljö) inom länsstyrelsen för att länsstyrelsen ska få en gemensam bild av behoven, hitta möjliga lösningar och kunna avgöra var tillsynen gör mest miljönytta. Vi anser att det måste vara möjligt att dra nytta av de utredningar som görs inom andra sakområden för att underlätta framtagandet av behovsutredning/tillsynsplan.

Havs- och vattenmyndigheten menar att det avsätts för lite tid för den planerade tillsynen av vattenverksamheter. Motsvarande ca 7 årsarbetskrafter beräknas lägga tid på den planerade tillsynen för samtliga typer av vattenverksamheter. Detta kan jämföras med ca 12 årsarbetskrafter för den händelsestyrda tillsynen eller ca 22 årsarbetskrafter för anmälningsärenden enligt 11 kap 9 a § miljöbalken. Det betyder att om ett vattenkraftverk skulle bli föremål för planerad tillsyn vart 5:e år behöver varje årsarbetskraft, totalt, tillsyna ca 60 vattenkraftverk per år. Om ytterligare tillsynsobjekt t.ex. ca 10 000 dammar, tiotusentals markavvattningsföretag, ett okänt antal vattenuttag samt uppföljande tillsyn av tillståndsprövade och anmälda vattenverksamheter adderas till ovanstående resonemang bedömer Havs- och vattenmyndigheten att resursen för den planerade tillsynen sannolikt begränsar möjligheten att uppnå miljömålet Levande sjöar och vattendrag.

Vi har i uppföljningen av tillsynen frågat vad de olika tillsynsärendena har resulterat i för åtgärd från tillsynsmyndighetens sida. Detta för att få en bild av vad tillsynen leder till. Sammantaget kan det konstateras att både inom den planerade och händelsestyrda tillsynen leder ca 28 % av ärendena till ett föreläggande gällande våra efterfrågade åtgärder (t.ex. återställande, underhåll, miljöåtgärd eller tillståndsprövning). Att mer än 70 % av tillsynsärendena inte leder till någon av våra efterfrågade åtgärder kan bero på att många tillsynsärenden endast berör frågor mellan enskilda fastighetsägare, där avsaknaden av, eller mycket gamla, tillstånd inte underlättar tillsynsarbetet.

Havs- och vattenmyndigheten anser att antalet anmälningar om misstänkta miljöbrott, 76 stycken, är förvånande få sett till det totala antalet tillsynsärenden 2882 stycken. Det skulle betyda att det i endast ca 2,5 % av tillsynsärendena finns anledning att misstänka ett miljöbrott. Möjligen skulle en del av förklaringen kunna ligga i att många tillsynsärenden berör frågeställningar mellan enskilda fastighetsägare samt att avsaknaden av tillstånd eller mycket gamla tillstånd gör det svårt att bedöma om det finns misstanke om miljöbrott.

I uppföljningen anges att det i 10 ärenden av totalt 2882 tillsynsärenden har beslutats om tillsynsavgift. Havs- och vattenmyndigheten bedömer att det inte är troligt att 2872 ärenden utgjordes av obefogade klagomål och att det, allra minst, borde ha tagits ut avgift i 815 ärenden (tillsynsärenden som resulterat i

ett föreläggande om åtgärd). Havs- och vattenmyndigheten anser att länsstyrelserna behöver utveckla rutinerna för att besluta om avgift.

Av redovisningen framgår att återkallande eller omprövning av tillstånd nästan inte alls förekommer. De omprövningar som har varit vanliga under 2013 är de som berör markavvattningsföretag. Möjligheten att återkalla tillstånd har inte utnyttjats särskilt flitigt inom vattenverksamhetsområdet, trots att det för myndigheter, inte innehåller samma ersättningsregler som vid en omprövning.

Bakgrund

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har det samlade ansvaret för havs- och vattenmiljöfrågor i Sverige. Vår vision är ”*Levande hav, sjöar och vattendrag till glädje och nytta för alla*”. Vi har vidare formulerat en verksamhetsidé enligt följande:

”Vi tar ansvar för att hav och sötvatten nyttjas men inte överutnyttjas. Vi utgår från ekosystemens och människans behov nu och i framtiden. Detta gör vi genom att samla kunskap, planera och fatta beslut om insatser för en bättre miljö. För att nå framgång samverkar och förankrar vi vårt arbete med alla berörda, nationellt såväl som internationellt. Vi är tillgängliga och tillmötesgående och allt vårt arbete kännetecknas av demokrati, rättsäkerhet och effektivitet.”

Frågor som omfattas av miljöbalken ska hanteras genom tillsyn på olika sätt (2 kap. 1 § miljöbalken). Miljöbalkens mål och regler ska säkerställas genom tillsyn (prop. 1997/98:45 s 266 f). I förarbetena till miljöbalken talas om hur viktig tillsynen är för att miljöbalken ska fungera för sitt syfte. Meddelade tillstånd kompletteras med uppföljning och kontroll genom tillsyn. Frågor som inte är prövade i ett tillstånd kan bli föremål för tillsyn.

HaV är en av de centrala myndigheter som har vägledningsansvar för tillsyn enligt miljöbalken för vattenverksamhetsområdet (miljötillsynsförordningen, SFS 2011:13). Övriga myndigheter är Naturvårdsverket (markavvattning) och Svenska kraftnät (dammsäkerhet). I den rollen som tillsynsvägläddande myndighet ingår också att samordna, följa upp och utvärdera den operativa tillsynen. Denna rapport har stämts av med Naturvårdsverket och Svenska kraftnät, men ev. ställningstaganden i rapporten är HaVs egna.

Länsstyrelsens redovisning av tid och ärenden

Länsstyrelsernas verksamhets- och ärendestruktur (VÄS)

Länsstyrelserna har tagit fram en gemensam verksamhets- och ärendestruktur (VÄS) för att underlätta den egna redovisningen och för att uppnå större enhetlighet och jämförbarhet länsstyrelserna emellan. I VÄS:en används en indelning i nivåer för att beskriva länsstyrelsens verksamhet. Sifferstrukturen överensstämmer med den som används i länsstyrelsernas regleringsbrev och årsredovisning. Beroende på behov kan respektive verksamhet brytas ned i undergrupper (olika siffernivåer). Det har varit vanligt med verksamhetsgrenar ned till 3-siffernivå, men även 4-siffriga nivåer förekommer. VÄS-strukturen används även för diarieföring av ärenden och redovisning av arbetstid.

I tabell 1 framgår VÄS-strukturen för vattenverksamhetsområdet. Den 1 januari 2013 fick länsstyrelserna en ny VÄS-struktur. För verksamhetsområdet vattenverksamhet innebar förändringen att det blev möjligt att redovisa på en mer detaljerad nivå och att någon kod fick ändrad betydelse. Länsstyrelsens arbete med att företräda de allmänna intressena i tillståndsärenden (t.ex. miljökonsekvensbeskrivningar, yttranden till mark- och miljödomstol) samt tillståndsprovning av markavvattning redovisas under 3-siffernivån 531 (tabell 1). Tillsynen och handläggningen av anmälningsärenden enligt 11 kap 9 a § miljöbalken redovisas under 3-siffernivån 535 (tabell 1).

Tabell 1. Beskrivning av tidredovisningskoder och arbetsuppgifter inom vattenverksamhetsområdet.

531	Prövning av vattenverksamhet	Förklaring
	<i>5310 Övergripande inom prövning av vattenverksamhet</i>	
	<i>5311 Tillståndsprövning MD</i>	Yttranden och huvudförhandling
	<i>5312 Markavattning tillstånd</i>	Tillståndsprövning av markavattning
	<i>5313 Samråd och beslut om betydande miljöpåverkan</i>	
535	Tillsyn vattenverksamhet	
	<i>5350 Övergripande inom tillsyn vattenverksamhet</i>	
	<i>5351 Anmälan enligt 11 kap 9 a § miljöbalken och 11 kap 15 § miljöbalken</i>	Prövning av anmälan
	<i>5352 Planerad/egeninitierad tillsyn</i>	Tillsyn på myndighetens initiativ, bl.a. enligt tillsynsplan. Kontroll av villkor, granskning av rapporter, förelägganden, avgift för tillsyn, anmälan om miljöbrott
	<i>53521 Markavattning planerad/egeninitierad tillsyn</i>	Se ovan
	<i>53522 Dammsäkerhet planerad/egeninitierad tillsyn</i>	Se ovan
	<i>53523 Övrig vattenverksamhet planerad/egeninitierad tillsyn</i>	Se ovan
	<i>5353 Händelsestyrd tillsyn</i>	Externt initierad inspektion och kontroll m.m. Kontroll av villkor, granskning av rapporter, förelägganden, avgift för tillsyn, anmälan om miljöbrott
	<i>53531 Markavattning händelsestyrd tillsyn</i>	Se ovan
	<i>53532 Dammsäkerhet händelsestyrd tillsyn</i>	Se ovan
	<i>53533 Övrig vattenverksamhet händelsestyrd tillsyn</i>	Se ovan

Länsstyrelsernas tidredovisning (Agresso)

I länsstyrelsernas gemensamma tid- och ekonomihanteringssystem (Agresso) redovisas den tid som de anställda ägnar åt inom de olika verksamhetsområdena enligt VÄS:en (se ovan). Länsstyrelsen i Örebro län är sammanhållande för Agresso. Det är möjligt att vända sig direkt till Länsstyrelsen i Örebro län för att få uppgifter från Agresso för samtliga länsstyrelser.

HaV har begärt ut data från Agresso, via Länsstyrelsen i Örebro län, för åren 2009-2011 samt år 2012. Dessa data finns sammanställda i HaVs rapporter 2012:16 samt 2014:5 och används i föreliggande rapport som jämförelse och benämns då som "Agresso". För år 2013 har inte HaV begärt ut uppgifter från Agresso via Länsstyrelsen i Örebro län.

Länsstyrelsernas ärendehanteringssystem (Platina)

Platina är ett ärendehanteringssystem som är gemensamt för alla länsstyrelser. Där registreras alla ärenden (innehåller även e-tjänster). I systemet finns en mängd olika funktioner såsom dokumenthantering för att koppla dokument till ärenden, möjligheter att utnyttja olika enhetliga dokumentmallar, bevakningsfunktion, m.m.

När ärenden registreras får de ett diarienummer som består av 3 delar (xxx-yyy-zzzz) där de 3 första siffrorna visar vilket verksamhetsområde (enligt VÄS:en) ärendet tillhör. Den andra delen utgörs av ett löpnummer och den sista delen utgörs av året då ärendet registrerades hos länsstyrelsen. Det innebär att det går att utläsa om ärendet t.ex. är ett tillståndsärende för vattenverksamhet (531) eller ett tillsynsärende (535). Det är däremot inte möjligt att skilja ut olika typer av tillståndsärenden (5311, 5312, 5313) eller tillsynsärenden (5351, 5352, 5353).

För att kunna koppla ärenden till tidredovisningens 4-siffernivå eller ännu mer detaljerat måste ärendena förses med någon slags kodning. I nuläget använder sig länsstyrelserna av standardiserade ärendemeningar för att enkelt kunna söka ut olika ärendetyper. Det betyder dock att ett manuellt arbete måste genomföras av en handläggare om uppgifter om olika ärendetyper efterfrågas.

Länsstyrelsernas årsredovisning

Varje år redovisar respektive länsstyrelse sin verksamhet till Regeringen i en årsredovisning (ÅR). I ÅR finns tabeller där länsstyrelserna redovisar antal årsarbetskrafter och ärenden inom olika verksamhetsområden.

Vi har bedömt att det som redovisas i länsstyrelsernas ÅR med avseende på tid och ärenden är på en alltför övergripande nivå för att det ska vara möjligt att säga vad tillsynen har lett till (i miljön) och vilka behov som kan finnas av tillsynsvägledning.

Fördjupad uppföljning av tillsynsärenden

HaV har tillsammans med Naturvårdsverket och Svenska kraftnät bedömt att det finns ett behov att göra en fördjupad uppföljning av länsstyrelsernas tillsyn inom området vattenverksamhet och att det är lämpligt att vi samverkar kring uppföljningen. Mot bakgrund av att tid, ärenden samt vad tillsynen har lett till inte redovisas på ett samlat sätt och på den detaljeringsgrad som vi anser vara

nödvändig tog vi under 2012 fram ett antal uppföljande frågor kring länsstyrelsernas tillsyn. Vid utformningen av frågorna var vår utgångspunkt att frågorna, så långt möjligt, skulle kunna besvaras genom standardiserade uttag från Agresso och Platina, efter viss anpassning från länsstyrelserna. Tanken är att dessa frågor årligen ska ställas till länsstyrelserna i syfte att följa utvecklingen inom området. Den största utmaningen är att ställa frågor som ska relatera till vilken effekt tillsynen har haft samtidigt som det inte ska vara för komplicerat att ta fram dessa uppgifter. Vi bedömde att det var lämpligt att dela in ärendena i 3 huvudgrupper och att ärenden kan grupperas genom att använda standardiserade ärendemeningar i Platina.

Frågorna överensstämmer inte helt med den tidredovisning och ärendehantering som fanns på plats under år 2012 och därför bör de redovisade uppgifterna för år 2012 tolkas med viss försiktighet. Vidare ändrades länsstyrelsernas VÅS den 1 januari 2013 vilket möjligen försvårar jämförelsen med tidigare år.

Länsstyrelsernas tid för tillsyn

Totalt för tillsynen och hanteringen av anmälningsärenden har länsstyrelserna använt ca 42 åak (tabell 2).

Tiden för tillsyn (535) utgör lite drygt 80 % av den totala tiden inom vattenverksamheterna (se rapport 2012:16 samt 2014:5). Inom tillsynen läggs ca 50 % av tiden på handläggning av anmälda vattenverksamheter enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken eller 11 kap 15 § miljöbalken. Den tid som läggs på planerad tillsyn (5352x) motsvarar drygt ca 17 % av den totala tiden inom tillsynsområdet. Den händelsestyrda tillsynen (5353x) utgör ca 30 % av tiden. I bilaga 1 framgår de redovisade tiderna per län.

Tabell 2. Total tid i timmar samt årsarbetskrafter på respektive verksamhetsområde och år. En årsarbetskraft (åak) motsvarar 1760 timmar och i den tiden ingår inte semester, kompetensutveckling, personalmöten.

Verksamhet	Tim-11	Tim-12	Tim-13	Åak-11	Åak-12	Åak-13
5351- Anmälan enligt 11 kap 9 a § miljöbalken och 11 kap 15 § miljöbalken	-	35894	38595	-	20,4	21,9
53521 Markavvattning planerad/egeninitierad tillsyn	-	1239	579	-	0,7	0,3
53522 Dammsäkerhet planerad/egeninitierad tillsyn	-	4745	1893	-	2,7	1,1
53523 Övrig vattenverksamhet planerad/egeninitierad tillsyn	-	6491	10386	-	3,7	5,9
53531 Markavvattning händelsestyrd tillsyn	-	3010	2275	-	1,7	1,3
53532 Dammsäkerhet händelsestyrd tillsyn	-	3211	944	-	1,8	0,5
53533 Övrig vattenverksamhet händelsestyrd tillsyn	-	15877	18745	-	9,0	10,6
535-Tillsyn	9462	-	-	5,38	-	-
5350-Främjande och förebyggande operativ tillsyn	39270	-	-	22,31	-	-
5351-Inspektion och kontroll inom operativ tillsyn	16013	-	-	9,10	-	-
Summa tillsyn	64745	70467	73417	36,8	40,0	41,7

Länsstyrelsernas ärenden

I den fördjupade uppföljningen har vi frågat efter antal registrerade ärenden inom planerad och händelsestyrd tillsyn samt uppdelat mellan olika verksamhetstyper. Länsstyrelserna redovisar (tabell 3) att de har handlagt 1733 händelsestyrda tillsynsärenden och 1149 planerade tillsynsärenden. Vidare har de registrerat 2432 anmälningssärenden enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken och 11 kap 15 § miljöbalken.

Tabell 3. Antal ärenden för respektive verksamhetsområde och år.

Verksamhet	Antal ärenden-12	Antal ärenden-13
5351- Anmälan enligt 11 kap 9 a § miljöbalken och 11 kap 15 § miljöbalken	2374	2432
53521 Markavvattningsplanerad/egeninitierad tillsyn	3	122
53522 Dammsäkerhetsplanerad/egeninitierad tillsyn	82	123
53523 Övrig vattenverksamhetsplanerad/egeninitierad tillsyn	157	904
53531 Markavvattningshändelsestyrd tillsyn	160	155
53532 Dammsäkerhetshändelsestyrd tillsyn	81	87
53533 Övrig vattenverksamhetshändelsestyrd tillsyn	954	1491
Summa ärenden	3811	5314

I den fördjupade uppföljningen har vi även utformat ett antal frågor för att se vad tillsynen har lett till (se bilaga 3 för frågor samt förklaring av dessa). Beroende på att länsstyrelsernas ärendehanteringssystem inte, under 2012, hade anpassats för våra frågor var svarsfrekvensen låg på dessa frågor varför de inte redovisas som jämförelse (tabell 4).

Tabell 4. Antal ärenden för respektive verksamhetsområde och år.

Verksamhet	Antal ärenden-13
53521 Markavvattningsplanerad/egeninitierad tillsyn – föreläggande om återställning	26
53521 Markavvattningsplanerad/egeninitierad tillsyn – föreläggande om miljöåtgärd	28
53521 Markavvattningsplanerad/egeninitierad tillsyn – föreläggande om tillstånd, underhåll, kontrollprogram	31
53522 Dammsäkerhetsplanerad/egeninitierad tillsyn – föreläggande om tillstånd, underhåll, kontrollprogram	123
53523 Övrig vattenverksamhetsplanerad/egeninitierad tillsyn – föreläggande om återställning	30
53523 Övrig vattenverksamhetsplanerad/egeninitierad tillsyn – föreläggande om miljöåtgärd	35
53523 Övrig vattenverksamhetsplanerad/egeninitierad tillsyn – föreläggande om tillstånd, underhåll, kontrollprogram	53

Verksamhet	Antal ärenden-13
<i>53531 Markavvattning händelsestyrd tillsyn – föreläggande om återställning</i>	22
<i>53531 Markavvattning händelsestyrd tillsyn – föreläggande om miljöåtgärd</i>	22
<i>53531 Markavvattning händelsestyrd tillsyn – föreläggande om tillstånd, underhåll, kontrollprogram</i>	42
<i>53532 Dammsäkerhet händelsestyrd tillsyn – föreläggande om tillstånd, underhåll, kontrollprogram</i>	17
<i>53533 Övrig vattenverksamhet händelsestyrd tillsyn – föreläggande om återställning</i>	43
<i>53533 Övrig vattenverksamhet händelsestyrd tillsyn – föreläggande om miljöåtgärd</i>	263
<i>53533 Övrig vattenverksamhet händelsestyrd tillsyn – föreläggande om tillstånd, underhåll, kontrollprogram</i>	80
Summa ärenden	815

Nytt för 2013 är att vi även frågade efter hur många anmälningar om miljöbrott som länsstyrelserna har gjort. Enligt de redovisade uppgifterna har länsstyrelsen gjort 76 st anmälningar om miljöbrott.

Övriga frågor i den fördjupade uppföljningen

Tillsynsavgifter

Enligt 3 kap 11 § förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken (FAPT) ska länsstyrelsen ta ut en tillsynsavgift om 800 kr per påbörjad handläggningstimme, oavsett om det är tillsyn som baseras på inkomna klagomål eller länsstyrelsens planerade tillsyn. Enligt 3 kap 11 § FAPT ska länsstyrelsen inte ta ut en avgift om det visar sig att ett klagomål är obefogat. Detta gäller inte anmälningsärenden enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken där det istället ska tas ut en fast avgift.

I den fördjupade uppföljningen anges att det i 10 ärenden av totalt 2882 tillsynsärenden har beslutats om tillsynsavgift.

Behovsutredning och Tillsynsplan

Enligt 1 kap. 6 § miljötillsynsförordningen ska en operativ tillsynsmyndighet ha en utredning om tillsynsbehovet (behovsutredning) för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Behovsutredningen ska avse en tid om tre år och ska ses över vid behov och minst en gång varje år. Vidare ska en operativ tillsynsmyndighet för varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken (1 kap 8 § miljötillsynsförordningen). Planen ska grundas på behovsutredningen.

Av uppföljningen framgår att 10 län har en behovsutredning som är beslutad under 2014 eller 2013 och 4 län har en behovsutredning från 2012. Övriga län saknar eller har behovsutredningar som är äldre. När det gäller tillsynsplanerna anger 13 län att de har en plan som är beslutad under 2013 och 1 län har en tillsynsplan från 2012. Övriga län saknar eller har tillsynsplaner som är äldre.

Återkallelse eller omprövning av tillstånd

I uppföljningen har vi frågat hur många tillstånd som återkallats eller omprövats (24 kap 3 och 5 §§ miljöbalken). Av redovisningen framgår att länsstyrelserna har omprövat eller återkallat 10 tillstånd och att 3 län har en lista över tillsynsobjekt som borde återkallas eller omprövas.

Diskussion

HaV konstaterar inledningsvis att de redovisade siffrorna inte ger en helt rättvisande bild av tillsynsverksamheten vid länsstyrelserna. Utifrån data i tabellen i bilaga 1 drar HaV slutsatsen att vissa länsstyrelser har haft problem med att redovisa antalet ärenden enligt våra önskemål. Vi bedömer att tiderna för de olika verksamhetstyperna ger en någorlunda korrekt bild eftersom dessa ska tas fram via ett uttag ur Agresso för förutbestämda koder och inte ska kräva ytterligare bearbetning. HaV bedömer dock att länsstyrelsernas redovisning av ärenden, kopplat till olika tillsynsinsatser, behöver förbättras för att statistiken ska bli mer rättvisande. Åtgärder för att kunna redovisa mer träffsäkert kan vidtas inom länsstyrelsens befintliga system (Platina). HaV känner till att det redan idag finns standardiserade ärendemeningar vilket skulle kunna underlätta framtagandet av ärenden.

HaV anser att det är viktigt att länsstyrelsernas behovsutredningar och tillsynsplaner utvecklas. Vi menar att dessa dokument är en förutsättning för att kunna styra tillsynsarbetet till rätt områden. Det gäller särskilt då den tillgängliga resursen är liten. HaV menar att framtagandet av behovsutredning och tillsynsplan bör göras i tät samverkan med övriga sakområden (t.ex. vattenförvaltning, fiske, miljöövervakning, hotade arter, kulturmiljö) inom länsstyrelsen för att länsstyrelsen ska få en gemensam bild av behoven, hitta möjliga lösningar och kunna avgöra var tillsynen gör mest miljönytta. Vi anser att det måste vara möjligt att dra nytta av de utredningar som görs inom andra sakområden för att underlätta framtagandet av behovsutredning/tillsynsplan. Vid uppföljningen av tillsynen 2012 (HaV rapport 2014:5) uppgav 11 länsstyrelser att de hade en behovsutredning som var beslutad under 2012 eller 2013. I årets uppföljning har antalet ökat till 14 stycken. Även för tillsynsplanerna har antalet ökat från 12 till 14 stycken. Det är positivt att antalet länsstyrelser med beslutade behovsutredningar och tillsynsplaner ökar, men vi anser att samtliga länsstyrelser borde ha haft en tillsynsplan som var beslutad under 2013 eller 2014.

Hanteringen av anmälningsärenden enligt 11 kap 9 a § miljöbalken eller 11 kap 15 § miljöbalken utgör ca 50 % av tiden inom tillsynsområdet samtidigt som andelen ärenden är ca 47 %. Snitttiden för ett anmälningsärende är ca 16 timmar.

Den planerade tillsynen för alla vattenverksamheter uppgår till ca 7 åk vilket kan jämföras med ca 12 åk för den händelsestyrda tillsynen. Siffrorna är mycket nära föregående års. Jämförs länsstyrelsernas åk för planerad tillsyn med t.ex. antalet vattenkraftverk i Sverige (ca 2000) kan det konstateras att varje årsarbetskraft skulle behöva tillsyna ca 60 vattenkraftverk varje år om de skulle bli föremål för tillsyn vart 5:e år. Om ytterligare tillsynsobjekt t.ex. ca 10 000 dammar, tiotusentals markavvattningsföretag och ett okänt antal vattenuttag adderas till ovanstående resonemang bedömer HaV att resurserna för den planerade tillsynen sannolikt begränsar möjligheten att uppfylla miljömålet Levande sjöar och vattendrag. Förutom de ovan redovisade tillsynsobjekten förekommer andra vattenverksamheter som muddringar, grävningar, utfyllnader samt tillsynsåtgärder under genomförandefasen av anmälda eller tillståndsprövade åtgärder. Som jämförelse kan det nämnas att det i utredningen "Dammsäkerhet – tydliga regler och effektiv tillsyn" (SOU 2012:46) anges att det krävs ca 7 åk för att bara tillsyna dammsäkerheten vid Sveriges större dammar. Denna tillsyn avser säkerheten vid de största dammarna i Sverige och tillsynen avser inte samtliga villkor i meddelade tillstånd.

Vi har i den fördjupade uppföljningen efterfrågat vad de olika tillsynsärendena har resulterat i för åtgärd från tillsynsmyndighetens sida. Detta för att få en bild av vad tillsynen leder till. Sammantaget kan det konstateras att inom den planerade tillsynen har 326 ärenden (ca 28 %), av totalt 1149 ärenden, resulterat i någon av de efterfrågade åtgärderna. Motsvarande siffror för den händelsestyrda tillsynen är att 489 ärenden (ca 28 %) av totalt 1733 ärenden resulterar i ett föreläggande om någon slags åtgärd. Det skulle kunna tolkas som att ca 70 % av ärendena inom den händelsestyrda tillsynen inte leder till någon miljöåtgärd. Förhållandet skulle kunna förklaras med att vattenverksamheter i de flesta fall påverkar (eller kan påverka) omkringliggande fastigheter och att många ärenden gäller förhållanden mellan enskilda fastighetsägare. Det kan även förklaras av att det finns många vattenverksamheter som saknar tillstånd, alternativt har mycket gamla tillstånd, och att det då finns frågeställningar mellan fastighetsägare som är oklara. Det finns en risk att den händelsestyrda tillsynen har liten betydelse för uppnåendet av miljömålen eftersom den sannolikt domineras av frågeställningar som bottnar i förhållanden mellan olika enskilda fastighetsägare. Mer än 50 % av tillsynsärendena (anmälningsärenden borträknade) åtgår till den händelsestyrda tillsynen, vilket HaV bedömer är extra negativ när den totala resursen för tillsyn är liten.

HaV anser att antalet anmälningar om misstänkta miljöbrott, 76 st, är förvånande få sett till det totala antalet tillsynsärenden 2882 st. Det skulle betyda att det i endast ca 2,5 % av tillsynsärendena finns anledning att misstänka ett miljöbrott. Möjligen skulle en del av förklaringen, även här, kunna ligga i att många tillsynsärenden berör förhållanden mellan enskilda fastighetsägare. Det kan även bero på att det kan vara svårt att bedöma om det skett någon överträdelse när tillstånden är gamla eller oklara. HaV vill i detta sammanhang påpeka att det är viktigt att komma ihåg att miljöbrotts- och tillsynsärendet har olika syften och ger olika resultat. Tillsynsärendet har till uppgift att rätta till/återställa det som gjorts felaktigt och om möjligt förhindra att det sker igen. Miljöbrottsärendet har som syfte att granska och eventuellt lagföra den som brutit mot bestämmelserna i miljöbalken. HaV anser att det är viktigt att arbeta upp rutiner för hur en anmälan av misstänkt miljöbrott ska gå till och att det blir en integrerad del i handläggningen av ett tillsynsärende – allt för att avdramatisera anmälningsförfarandet.

I den fördjupade uppföljningen anges att det i 10 ärenden av totalt 2882 tillsynsärenden har beslutats om tillsynsavgift. Det kan jämföras med 15 ärenden av totalt 1437 tillsynsärenden under 2012. HaV bedömer att det inte är troligt att 2872 ärenden utgjordes av obefogade klagomål och att det, allra minst, borde ha tagits ut avgift i 815 ärenden (tillsynsärenden som resulterat i ett föreläggande om miljöåtgärd). HaV anser att länsstyrelserna behöver utveckla rutinerna för att besluta om avgift. Tillsynsavgifterna tillfaller inte den enskilda länsstyrelsen vilket möjligen kan förklara det låga avgiftsuttaget. Länsstyrelsens låga avgiftsuttag innebär, enligt HaV, att verksamhetsutövarna ”subventioneras” vilket inte har varit lagstiftarens mening. Skulle all redovisad tillsynstid debiteras skulle det innebära ett tillskott till statskassan om ca 28 miljoner kr ($34822 \text{ tim} \cdot 800 \text{ kr} = 27\,857\,600 \text{ kr}$). Om dessa medel återfördes till länsstyrelserna skulle det bli ett betydande tillskott i tillsynsverksamheten.

Av redovisningen framgår att återkallande eller omprövning av tillstånd nästan inte alls förekommer. De omprövningar som har varit vanliga under 2013 är de som berör markavvattningsföretag. Dessa omprövningar berör då oftast frågor som vilka diken som ska ingå i företaget och deltagande fastigheter. Reglerna om omprövning för vattenverksamheter innehåller vissa särbestämmelser (jämfört med miljöfarlig verksamhet) vilket innebär att myndigheterna får stå för en större andel av kostnaderna. Det är enligt HaVs bedömning en

avgörande faktor för det låga antalet omprövningar. Möjligheten att återkalla tillstånd har inte utnyttjats särskilt flitigt inom vattenverksamhetsområdet, trots att det för myndigheter, inte innehåller samma ersättningsregler som vid en omprövning. HaV menar att länsstyrelserna borde överväga att använda denna bestämmelse oftare för att se till att tillstånd återkallas och vattenanläggningar som inte längre används rivs ut.

Inom vattenverksamhetsområdet finns inga nationella system för att registrera de vattenverksamheter som kräver återkommande tillsyn. Det är fortfarande upp till respektive länsstyrelse att föra ett sådant register. HaV bedömer att det finns ett stort behov av att strukturera upp informationen kring vattenverksamheterna. Länsstyrelserna har påbörjat ett arbete med att utveckla ett gemensamt handläggarstöd för vattenverksamheterna. Det är angeläget att det arbetet fortsätter och intensifieras.

Bilagor

1. Tider och ärenden redovisade inom tillsyn av "Övrig vattenverksamhet"
2. Fördjupad uppföljning av tillsynen - frågor

Bilaga 1 - Tider och ärenden för "Övrig vattenverksamhet" år 2013

Län	Händelsestyrd tillsyn - åak	Händelsestyrd ärenden	Planerad tillsyn - åak	Planerad tillsyn - ärenden	Anmälnings- ärenden - åak	Anmälnings- ärenden - ärenden
AB Stockholms län	0,98	97	0,23	1	1,01	193
AC Västerbottens län	0,44	31	0,56	13	0,57	91
BD Norrbottens län	0,00	0	0,00	0	0,00	0
C Uppsala län	0,46	35	0,05	2	0,28	51
D Södermanlands län	0,07	50	0,14	8	0,95	63
E Östergötlands län	0,41	0	0,09	0	0,68	83
F Jönköpings län	0,70	37	0,09	0	0,74	133
G Kronobergs län	0,85	71	0,03	65	0,68	66
H Kalmar län	0,16	60	0,07	0	1,02	97
I Gotlands län	0,13	25	0,54	75	0,22	26
K Blekinge län	0,00	1	0,14	2	1,22	98
M Skåne län	2,09	123	0,36	23	2,45	164
N Hallands län	0,65	102	0,46	16	0,70	106
O Västra Götalands län	1,13	567	2,06	567	6,16	567
S Värmlands län	0,84	30	0,83	16	1,55	196
T Örebro län	0,60	39	0,36	16	0,76	72
U Västmanlands län	0,07	1	0,06	1	0,15	25
W Dalarna län	0,74	58	0,43	18	0,41	95
X Gävleborgs län	0,56	127	0,17	13	0,96	161
Y Västerorrlands län	1,12	163	0,37	293	0,66	10
Z Jämtlands län	0,50	116	0,28	20	0,76	135
Summa	12,48	1733	7,31	1149	21,93	2432

Bilaga 2 - Fördjupad uppföljning av tillsynsärenden

Inledning

Uppföljningsfrågorna är oftast uppdelade mellan markavvattning, dammsäkerhet och övrig vattenverksamhet samt mellan egeninitierad och händelsestyrd tillsyn. Nedan följer förklaringar av några återkommande formuleringar i enkäten. Även om vi har försökt visa på några gränsdragningsproblem och lösningar på dessa är det ofrånkomligen så att alla situationer inte kan beskrivas. Vi har även, i syfte att förenkla framtida uppföljningar, försökt ge exempel på hur några standardiserade ärende- och beslutsmeningar skulle kunna se ut. Arbetet med att införa standardiserade ärende- och beslutsmeningar är något som ligger helt inom länsstyrelsernas ansvar, de tillsynsvägläggande myndigheterna kan vara bollplank i utformningen.

Händelsestyrd tillsyn. Ärenden som initieras av klagomål utifrån eller av verksamhetsutövaren själv.

Egeninitierad (planerad) tillsyn. Ärenden som initieras av myndigheten själv, behöver inte finnas något klagomål/problem.

Dammsäkerhet. Vi är medvetna om att det inte alla gånger är en tydlig skiljelinje mellan vad som ska bedömas som ett ärende om dammsäkerhet eller övrig dammtillsyn. En utgångspunkt kan vara att om mer än 50 % av frågeställningen/tiden i ärendet handlar om dammsäkerhet så ska det "klassas" som ett dammsäkerhetsärende.

Markavvattning. Till detta verksamhetsområde hör tillsyn av markavvattningsföretag, tillståndsprövade markavvattningar samt diken som kan anses vara lagligen tillkomna. Det kan diskuteras hur rensningar ska hanteras jämfört med "övrig vattenverksamhet". Rensningar som utförs inom ett markavvattningsföretag, en tillståndsprövad markavvattning eller inom ett dike/vattendrag där huvudsyftet är att bibehålla/återställa den avvattande förmågan ska omfattas av "markavvattning". Upptagande av nya diken och åtgärder i befintliga diken eller vattendrag där länsstyrelsen bedömer att det skett en markavvattning ska också omfattas av "markavvattning".

Övrig vattenverksamhet. I verksamhetsområdet "övrig vattenverksamhet" ingår t.ex. vattenbortledning, muddring, grävning, dammtillsyn. Anmälningsärenden enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken kan också ingå i "Övrig vattenverksamhet" såvida länsstyrelsen utövar tillsyn (händelsestyrd eller egeninitierad) av en anmäld vattenverksamhet, som pågår eller har genomförts. Rensningar som inte omfattas av "markavvattning" ovan, t.ex. rensning i en sjö eller havet, ska höra till "övrig vattenverksamhet".

Registrerad tid. Den tid som har registrerats i länsstyrelsens tidredovisningssystem på aktuell kod av handläggaren samt övriga deltagande (t.ex. jurist).

Uppföljning av ärenden. För att underlätta och likrikta uppföljningen av ärenden i länsstyrelsernas ärendehanteringssystem (Platina) kan ärendena och besluten förses med standardiserade ärende- och beslutsmeningar för att de lätt ska kunna sökas ut och sammanställas. Ett annat alternativ är att ärendena förses med samma koder som i tidredovisningen. Exempel på ärendemeningar kan vara:

Händelsestyrd tillsyn

"Begäran om tillsyn angående dammsäkerheten vid..."

"Begäran om tillsyn angående markavvattning....."

”Begäran om tillsyn angående.....”

”Anmälan enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken om.....”

”Anmälan enligt 11 kap 15 § miljöbalken om rensning av.....”

”Anmälan om underhållsåtgärd vid....”

Planerad/egeninitierad tillsyn

”Tillsyn av dammsäkerheten vid”

”Tillsyn av markavvattning....”

”Tillsyn av vattenverksamhet...”

Förutom uppföljningen av totalt antal ärenden inom de olika verksamhetsområdena har vi även formulerat ett antal frågor för att få en bild av vad tillsynen har lett till. De beslut som omfattas av dessa frågor är de där länsstyrelsen har beslutat om ett föreläggande eller förbud. De utgör alltså en delmängd av det totala antalet ärenden. De ärenden som ska redovisas är de som vunnit laga kraft under 2013 (det kan betyda att ärenden från tidigare år ska räknas med). Ärenden som har överklagats till högre instans och som inte är slutligen avgjorda under 2013 ska inte redovisas – förutom i frågan som gäller totalt antal ärenden.

Föreläggande avseende återställning av vattendrag, sjö, hav. Beslut som innebär att en genomförd åtgärd ska tas bort och att vattenområdet ska återställas, så långt möjligt, för att efterlikna förhållandena som rådde innan åtgärden vidtogs. Det kan t.ex. handla om att ta bort pumpar, dammkonstruktioner, utfyllnader, återställa bottennivåer.

Föreläggande om miljöåtgärd. Beslut som innebär att verksamheten/anläggningen ska anpassas för att minimera en negativ påverkan på miljön. Det kan t.ex. handla om begränsningar om hur mycket vatten som får ledas bort eller tidpunkt för bortledning, omlöp/fiskväg vid en dammanläggning, galler framför turbin i ett vattenkraftverk, minimitappningar från en damm, nödlucka vid en dammanläggning, försiktighetsmått i samband med rensning.

Föreläggande om underhåll, kontrollprogram, tillstånd. Beslut som innebär att en vattenanläggning ska underhållas (jmf 11 kap. 17 § miljöbalken). Beslut som innebär att verksamhetsutövaren ska redovisa sin egenkontroll alternativt lämna förslag på kontrollprogram (jmf 26 kap. 19 § miljöbalken). Beslut som innebär att verksamhetsutövaren föreläggs att ansöka om tillstånd.

Tillsynsavgift. Avgift kan tas ut både för planerad och händelsestyrd tillsyn. Vad som ska anses som ”obefogade klagomål” är inte entydigt definierat. Vi menar att länsstyrelsen kan ta ut avgift för samtliga egeninitierade tillsynsinsatser. För den händelsestyrda tillsynen kan det i vissa fall uppstå tveksamheter kring om avgift ska tas ut. Det bör endast gälla ärenden där länsstyrelsen lämnar ärendet utan åtgärd och där det av länsstyrelsen bedöms att klagomålet var ”obefogat” i övriga ärenden bör länsstyrelsen besluta om tillsynsavgift.

Frågor med ev. kommentarer

1. Ange datum och diarienummer för länsstyrelsens behovsutredning där tillsynen av vattenverksamheterna ingår. *Avser den senast beslutade.*
2. Ange datum och diarienummer för länsstyrelsens tillsynsplan där årets tillsyn av vattenverksamheterna ingår. *Avser den senast beslutade.*
3. Anmälningssärenden. Antal timmar totalt under året, verkligt utfall, plus eventuell kommentar. *Hur många timmar registrerades på anmälningssärenden enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken föregående år.*
4. Anmälningssärenden. Antal ärenden som registrerats i Platina. *Hur många ärenden registrerades i Platina för anmälningssärenden enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken föregående år (antal). Inkommande ärenden.*
5. Händelsestyrd tillsyn. Antal timmar totalt under året, verkligt utfall, avseende dammsäkerhet. *Hur många timmar registrerades på händelsestyrd tillsyn avseende dammsäkerhet. Avser ärenden där dammsäkerhetsfrågan har varit den dominerande.*
6. Händelsestyrd tillsyn. Antal timmar totalt under året, verkligt utfall, avseende markavvattning. *Hur många timmar registrerades på händelsestyrd tillsyn avseende markavvattning.*
7. Händelsestyrd tillsyn. Antal timmar totalt under året, verkligt utfall, avseende övrig vattenverksamhet. *Hur många timmar registrerades på händelsestyrd tillsyn avseende övrig vattenverksamhet. Avser alla andra ärenden än markavvattning och dammsäkerhet. Se ovan för gränsdragning gentemot dammsäkerhet.*
8. Händelsestyrd tillsyn. Antal ärenden som registrerats i Platina, Dammsäkerhet. *Hur många ärenden registrerades i Platina för händelsestyrd tillsyn gällande dammsäkerhet.*
9. Händelsestyrd tillsyn. Antal ärenden som registrerats i Platina, Markavvattning. *Hur många ärenden registrerades i Platina för händelsestyrd tillsyn gällande markavvattning.*
10. Händelsestyrd tillsyn. Antal ärenden som registrerats i Platina, Övrig vattenverksamhet. *Hur många ärenden registrerades i Platina för händelsestyrd tillsyn gällande övrig vattenverksamhet.*
11. Händelsestyrd tillsyn. Antal ärenden som resulterat i ett föreläggande avseende återställning av vattendrag, sjö, Markavvattning.
12. Händelsestyrd tillsyn. Antal ärenden som resulterat i ett föreläggande avseende återställning av vattendrag, sjö, hav, Övrig vattenverksamhet.
13. Händelsestyrd tillsyn. Antal ärenden som resulterat i ett föreläggande om miljöåtgärd, Markavvattning.
14. Händelsestyrd tillsyn. Antal ärenden som resulterat i ett föreläggande om miljöåtgärd, Övrig vattenverksamhet.

15. Händelsestyrd tillsyn. Antal ärenden som resulterat i ett föreläggande om underhåll, kontrollprogram, tillstånd, Dammsäkerhet
16. Händelsestyrd tillsyn. Antal ärenden som resulterat i ett föreläggande om underhåll, kontrollprogram, tillstånd, Markavvattning
17. Händelsestyrd tillsyn. Antal ärenden som resulterat i ett föreläggande om underhåll, kontrollprogram, tillstånd, Övrig vattenverksamhet
18. Planerad tillsyn. Antal timmar totalt under året, verkligt utfall, Dammsäkerhet. *Hur många timmar registrerades på planerad (egeninitierad) tillsyn avseende dammsäkerhet. Avser ärenden där dammsäkerhetsfrågan har varit den dominerande.*
19. Planerad tillsyn. Antal timmar totalt under året, verkligt utfall, Markavvattning. *Hur många timmar registrerades på planerad (egeninitierad) tillsyn avseende Markavvattning.*
20. Planerad tillsyn. Antal timmar totalt under året, verkligt utfall, Övrig vattenverksamhet. *Hur många timmar registrerades på planerad (egeninitierad) tillsyn avseende övrig vattenverksamhet. Avser alla andra ärenden än markavvattning och dammsäkerhet. Se ovan för gränsdragning gentemot dammsäkerhet.*
21. Planerad tillsyn. Antal ärenden som registrerats i Platina, Dammsäkerhet. *Hur många ärenden registrerades i Platina för planerad (egeninitierad) tillsyn gällande dammsäkerhet.*
22. Planerad tillsyn. Antal ärenden som registrerats i Platina, Markavvattning. *Hur många ärenden registrerades i Platina för planerad (egeninitierad) tillsyn gällande markavvattning.*
23. Planerad tillsyn. Antal ärenden som registrerats i Platina, Övrig vattenverksamhet. *Hur många ärenden registrerades i Platina för planerad (egeninitierad) tillsyn gällande övrig vattenverksamhet.*
24. Planerad tillsyn. Antal ärenden som resulterat i ett föreläggande avseende återställning av vattendrag, sjö, Markavvattning.
25. Planerad tillsyn. Antal ärenden som resulterat i ett föreläggande avseende återställning av vattendrag, sjö, hav, Övrig vattenverksamhet.
26. Planerad tillsyn. Antal ärenden som resulterat i ett föreläggande om miljöåtgärd, Markavvattning.
27. Planerad tillsyn. Antal ärenden som resulterat i ett föreläggande om miljöåtgärd, Övrig vattenverksamhet.
28. Planerad tillsyn. Antal ärenden som resulterat i ett föreläggande om underhåll, kontrollprogram, tillstånd, Dammsäkerhet
29. Planerad tillsyn. Antal ärenden som resulterat i ett föreläggande om underhåll, kontrollprogram, tillstånd, Markavvattning
30. Planerad tillsyn. Antal ärenden som resulterat i ett föreläggande om underhåll, kontrollprogram, tillstånd, Övrig vattenverksamhet

31. Tillsynsavgift. Antal tillsynsärenden där LST beslutat om tillsynsavgift avseende dammsäkerhet (ej avgift för anmälan enligt 11 kap 9a § miljöbalken). *Kan skiljas ut i Platina med t.ex. en standardiserad ärendemening "Tillsynsavgift för tillsyn av dammsäkerhet i ärende...."*
32. Tillsynsavgift. Antal tillsynsärenden där LST beslutat om tillsynsavgift avseende markavvattning (ej avgift för anmälan enligt 11 kap 9a § miljöbalken). *Kan skiljas ut i Platina med t.ex. en standardiserad ärendemening "Tillsynsavgift för tillsyn av markavvattning i ärende"*.
33. Tillsynsavgift. Antal tillsynsärenden där LST beslutat om tillsynsavgift avseende övrig vattenverksamhet (ej avgift för anmälan enligt 11 kap 9a § miljöbalken). *Kan skiljas ut i Platina med t.ex. en standardiserad ärendemening "Tillsynsavgift för tillsyn av vattenverksamhet i ärende"*.
34. Omprövning. Finns det en lista över vattenverksamheter som behöver omprövas/återkallas med motivering till respektive objekt? 1= Ja, 0=Nej. *Enligt 1 kap 13 § MTF ska en operativ tillsynsmyndighet underrätta Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kammarkollegiet och länsstyrelsen om förhållanden som kan vara skäl för förbud/återkallelse/omprövning. Det bör därför finnas en sammanställning av dessa objekt på länsstyrelsen och skälet till varför länsstyrelsen bedömer att det är aktuellt med förbud/återkallelse/omprövning. Jämför även med åtgärd 28 i VM:s åtgärdsprogram: Länsstyrelserna behöver göra en översyn och vid behov verka för omprövning av befintliga tillståndspliktiga verksamheter, enligt 9 och 11 kap. miljöbalken, vilka kan ha en inverkan på vattenmiljön, särskilt i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status.*
35. Antal tillstånd som återkallats/omprövats. *Här anges om något tillstånd har återkallats eller omprövats av länsstyrelsen.*
36. Fråga 36 till 50 handlar om tillsynsvägledning. *Här finns möjlighet att lämna förslag på frågor som myndigheterna behöver tillsynsvägleda om. Tänk på att vara så konkret som möjligt.*